

LES 2 – HET LEVEN IN DE SFEREN

Wanneer U zich herinnert, hoe wij een vorige maal een groot aantal mogelijkheden maar ook aspecten van de menselijke geest belicht hebben, juist vanuit het stoffelijke bezien, zult U ongetwijfeld op het ogenblik begrip hebben voor de moeilijkheid, die het onderwerp "Leven in de Sferen" ons biedt. Een volstaan met een reeks van beschrijvingen is hier n.l. niet voldoende. Sta me allereerst toe voor U het woord "sfeer" nog even te definieren.

Sfeer of sferen noemt men de bewustzijnstoestand, waardoor het ik een bepaalde wereld waarneemt en voor zich als werkelijkheid aanvaardt. Dat is een sfeer.

U zult nu heel goed kunnen begrijpen, dat de verschillende ontwikkeling van de mensen, hun verschillen in sensitiviteit, de onderlinge samenwerking - of ook wel strijd tussen de verschillende delen van de menselijke psyche, bepalend zijn voor wat geestelijk wordt beleefd. Dit proces zou door een bekwaam psycholoog waarschijnlijk gevolgd kunnen worden, zo hij in staat zou zijn om voldoende helderziende waarnemingen te doen.

In de eerste plaats: de overgang. De overgang is een wisseling tussen twee sferen en wordt dus van Uwe zijde gebruikt om aan te geven, dat het bewustzijn van een mens zich verplaatst naar een terrein, dat minder grof materiëel is dan Uw eigen wereld. Hierbij dient in de eerste plaats gerekend te worden op aanpassing. Een je aanpassen aan de nieuw optredende omstandigheden, een begrip ook voor je nieuwe mogelijkheden en onmogelijkheden is noodzakelijk.

Naarmate de geest minder in staat is zich los te maken van haar gedachten aan aardse beperking en ook stoffelijke vrijheden, zal zij ook minder in staat zijn een geestelijk leven te aanvaarden. Er is enerzijds geen uitingsmogelijkheid volgens het geestelijke - gezien het vasthouden aan de stofbeelden anderzijds geen mogelijkheid tot stoffelijke uiting - althans onmiddellijk - door een gebrek aan een stoffelijk voertuig om bepaalde tendenzen in de geest te uiten. Een sfeer van buitengewoon veel verwarring en ook van wanhoop.

Wij mogen dit niet verwarren met het astrale gebied. Het astrale gebied is de omschrijving van een fijnstoffelijke wereld.

Deze eerste sfeer kruist die astrale wereld. Dat wil zeggen een groot aantal van de wezens, die bestaan in de fijnstoffelijke of astrale wereld, zijn instaat zich kenbaar te maken en te tonen als realiteit aan degenen, die na de overgang nog in hun eerste sfeer zijn blijven hangen, deze sfeer van chaos. Maar er is geen overeenkomst verder. Er is een mogelijkheid elkaar te benaderen en te bereiken, meer niet.

Dus denkt U nooit, dat een mens kan overgaan naar het astrale gebied. Hij gaat over naar wat wij kunnen noemen de eerste sfeer of overgangssfeer, die haar chaotisch karakter vooral uitdrukt in het afwezig zijn van elk beeld. Vandaar dat U hoort spreken over een sfeer van nevel, van grauweheid. En dat U het einde van deze sfeer hoort aanduiden als "Land van Schemering."

Deze aanduidingen betrekken zich niet op de eigenlijke toestand van een wereld, maar op de wijze, waarop een geest zijn omgeving beleeft. Wanneer U niet in staat bent Uw wereld juist te interpreteren, zoals b.v. een klein kind, dan is die hele wereld grauwig en wazig. Naarmate het kind groeit, krijgt de wereld meer beeld en kunnen wij dus spreken van "schemer". Er is nog geen associatie van beelden mogelijk, maar men kan reeds vermoeden, dat er een samenhang bestaat. Dit vermoeden, dat er een samenhang bestaat, is de vreugde van de schemersfeer, waar men reeds een lichtend land vooruit ziet.

Dit lichtend land is een gedachte: de gedachte, die in de geest leeft omtrent wat zo dadelijk de werkelijkheid blijkt te zijn, wanneer hetgeen tij thans nog niet met elkaar kan verenigen tot eenheid zal zijn geworden.

Het kost vaak zeer veel moeite om mens en geest te doen realiseren, dat er in al deze gevallen - ook in de hogere sferen nooit sprake is van een wereld of van een begrensde wereld zelfs. Ondanks alle gegevens omtrent beelden, kleuren, toestanden. moeten wij in de eerste plaats steeds weer teruggrijpen naar het feit, dat het het eigen bewustzijn is, plus het eigen denken, dat de wereld-aanvaarding tot stand brengt en daarmee ook het wereldbeeld, dat ontvangen wordt.

Hebben wij deze sfeer van schemering bereikt, dan wordt natuurlijk voor de geest een totaal nieuwe toestand merkbaar. Want in de nevel dwaalde zij; d.w.z. zij kon geen werkelijk doel vinden, meende er soms een te zien, maar haar gedrag was zeer erratisch, ze wist eigenlijk niet, wat zij deed, wiste vaak haar impuls van het ene ogenblik het daaropvolgend ogenblik weer uit, kortom zij doolde.

In het schemerland is geen dolen meer noodzakelijk. Want het bewustzijn omtrent het lichte land, omtrent de eenheid der dingen, die nog wel niet gerealiseerd wordt, maar die toch kenbaar is geworden, betekent hier een streven naar het licht. We moeten dus in de lagere - of beter gezegd lichtst bij de aarde gelegen - sfeer wel in de eerste plaats bepalen, dat zij bestaat uit twee afzonderlijke delen. Er is nog een tussentrap naar het duister, waarbij dus de menselijke wereld in fantasie weer wordt opgebouwd, maar deze bespreek ik zo dadelijk met U. Maar dus twee delen, die doorlopen moeten worden, wanneer wij naar het licht gaan. Het ogenblik van verwarring, het ogenblik van realisatie van de lichte wereld; en eerst daarna a.h.w. een hernieuwde overgang: de aanvaarding van de lichte wereld.

Een geest, die in deze sfeer leeft, deze sfeer van mist, van schemering, is niet in staat haar eigen gedachtenbeelden aan te vullen met nieuwe impulsen. Immers in de mist, in de nevel. was zij practisch alleen, ontmoette zij zo nu en dan misschien een gestalte, maar kon geen doel noch vorm vinden. Haar gehele denken moest dus worden teruggebracht tot aards denken; op een andere wijze kon zij zichzelf niet realiseren.

In het schemerland was er geen begrip voor de reeds waargenomen mogelijkheden rond het ik en als zodanig ook nog geen aanvulling van de toestand van twijfel. Ook hier geen nieuwe ervaring. Dit brengt met zich mede, dat wij in de laagste lichte sfeer dus een bewustzijn zullen zien, dat alle van buiten af komende waarden interpreteert volgens stoffelijke waardering.

Deze stoffelijke waarderingen gaan gepaard met stoffelijke gedachtenbeelden. Vandaar de landschappen, de tuinen, de bezigheden, ja, de reproductie van een stoffelijk leven in een ietwat zorgelozer, ietwat gelukkiger en verbeterde stijl. Eerst wanneer de geest binnen deze wereld dus met zijn aan de stof herinnerende vormen, met zijn steeds weer het aardse benaderende idealisaties, werkelijk gaat beleven, krijgt zij een nieuw ervaren. Vandaar dat een Zomerlandsfeer practisch nooit kan worden overgeslagen. Evenmin als je van een kind een aansprakelijkheid kunt verwachten, die een volwassene eerst op rijpere leeftijd zou kunnen aanvaarden, zo is het ook met de geest.

Zomerland noemt men wel eens het Land van Rust. Ik zou het willen noemen: Het Land van ontwaken tot de Werkelijkheid. Dit is ook weer heel logisch: eerst door een voortdurend vergelijken van eigen gedachtenbeelden en het bewustzijn, dat men met anderen deelt - dus de wereld, waarin men leeft - maakt het mogelijk bepaalde stoffelijke opvattingen, gedachtengangen, vertalingen van invloeden uit de cosmos en dergelijke, te veranderen.

Die veranderingen zijn mogelijk door de structuur van Zomerland. Ook hier vinden wij drie afdelingen. Er zijn ook onderverdelingen in zeven, maar die zijn m.i. te fijn, te pietepouterig. Maar drie grote afdelingen kunnen we aanvaarden. In de eerste plaats de zuiver op de stof gelijkende, gelukkige wereld. In de tweede plaats de werkende, zich nog stoffelijke beelden bouwende wereld. En in de derde plaats de werkende, maar het stoffelijk, beeld verwerpende wereld. Vandaar dat wij daar drie landschappen kunnen zien, die beurtelings worden beschreven. Het laagste gedeelte toont ons huizen. mensen, sociëteiten, wegen, ja, winkels, auto's zijn daar zeker even gewoon als op Uw wereld. Alleen: alles is onvolledig. Want alles is

slechts zover volledig, als het volgens het voorstellingsvermogen van degenen, die daar zijn, noodzakelijk is. Iemand, die dus geen verstand heeft van een motor in een auto, rijdt in een auto zonder motor. Want hij stelt zich dit niet voor en vult zo niet aan. Iemand, die in een huis slechts twee kamers gebruikt, woont in een huis, waarin twee kamers soms als lege schillen - hangen te midden van een soort Niet.

Deze wereld van onvolledigheid gaat langzaam maar zeker over in een wereld, waarbij het menselijk beeld - dus het artefact, het door het menselijk wezen, door denkende wezens gemaakte - op de achtergrond komt. Zij toont ons nog enkele tempels, meestal op berg. Toppen gelegen, grote reeksen van samenkomst-plaatsen, veelal nog voorzien van banken en tafels, grootse wouden, spiegelende vijvers, kortom, al wat de natuur aan schoonheid kent.

Dat is begrijpelijk. De geest tracht vanuit haar stoffelijke wereld terug te komen tot de natuurlijke wereld. En om die natuurlijke wereld te bereiken, moet zij allereerst het door de mens gemaakte - dus niet zelf-levende, natuurlijk zijnde - elimineren. Vandaar dat deze tweede afdeling met zijn verschillende mogelijkheden en afdelingen, die natuurlijk daarin weer te vinden zijn, levend is. Hier vinden we b.v. ook geen genotsmiddelen meer, of een lust daarnaar. Dat moet eerst overwonnen zijn. Het deel van de sfeer, dat daarop volgt, zou ik als volgt willen schetsen: Een mens, die in eenzaamheid woont op een hoge berg aan de rand van een afgrond. Die afgrond is het vormloze, de nieuwe wereld, waarin de ik-vorm blijft bestaan, maar de persoonlijkheids-vorm volgens menselijke voorstelling geheel verlaten wordt.

In dit deel van de sfeer is alle nevelig. Want hier is het bewustzijn gedeeltelijk gericht op de afgrond, dus eigenlijk op het vormloze. Het staat zozeer minachtend tegenover elk vormbewustzijn, elke behoefte aan vorm, dat het zelf daardoor zijn omgeving minder omschreven en minder duidelijk maakt. Degenen, die daar leven, zijn als kluzenaars, die boven de wolken leven. Hun wereld is een werkelijke wereld. Maar wat beneden hen ligt, zien zij niet meer, tenzij door een bewust afdalen. Zoals de kluzenaar zeker van zijn hoge berg door de nevel der wolken kan heengaan tot het land, waaruit hij eens die berg is opgegaan.

Ook de behoefte van een geest zal zich natuurlijk wijzigen. Zullen we in de laagste sferen van het Zomerland de gezelligheidsdrang vinden (dus het gezamenlijk zingen, het gezamenlijk dansen en spelen, het praten en ook het werken reeds, zij het in beperkte mate, het gezamenlijk genieten), in het tweede deel vinden we het contact op een heel andere basis. Hier wordt de gezelligheid vervangen door - ik zou willen zeggen - Naasteliefde. Dus een hartelijke verhouding met onderlinge samenwerking tussen allen die daar leven, maar gelijktijdig al weer: lering tot het doel maken van dit samenleven. Dus in deze tweede afdeling kunt U dan zeggen, dat de samenleving niet meer gericht is op directe voldoening van het ik, maar in de eerste plaats op bewustwording van het ik.

In de derde sfeer wordt de bewustwording hoofdzaak en alle arbeid, die wordt verricht, is onderdanig aan deze behoefte tot bewustzijn.

Ja, dan komen we in sferen, die voor U misschien nog moeilijker te begrijpen zijn, sferen, die geen vorm meer kennen. Maar zoals muziek voor U een landschap kan tekenen, zo kan een gevoel voor een geest hetzelfde doen. Het gevoel kan even fijn gevarieerd zijn als muziek en misschien nog beter, nog juister scanderend, wat leeft in bepaalde zielen, wat leeft in de cosmos.

Om daaraan uiting te geven, krijgen wij dan een uitwisseling, die wij noemen: klank, of muziek. Zij is dit in feite niet. Alle werelden van de geest zijn stil: d.w.z. stoffelijk brengen zij geen geluid voort. Voor de stof zijn zij niet hoorbaar. Slechts de gedachtenbeelden zijn wel hoorbaar. Slechts door middel van de gedachten kan men dan ook de wereld weer bereiken.

Wanneer deze wereld met zijn klanken dus wederom verder is gegaan en in plaats van het nog steeds zoeken naar bewustzijn in het bewust leven gaat treden, dan krijgen we de werelden met lichtere sferen, met licht. Wij zeggen "licht," omdat - ofschoon de schakeringen zeker even veelvuldig en even schoon zijn als in het voorgaande gebied - de geest hier geen behoefte meer heeft aan de gevormde gedachte. Zij geeft de gevoelsinhoud weer. En de gevoelsinhoud zelve is a.h.w. een stemming, die je wekt in anderen. Een groot verschil dus

met ie vorige, waar wel degelijk nog gedachten werden uitgedrukt. Hier wordt a.h.w. een gevoel, een toestand uitgedrukt.

Door deze uitdrukking is hier een grotere eenheid mogelijk. Ook hier vinden wij verschillende trappen, waarbij we in het begin ons specialiseren op bepaalde emoties, die dus ons bijzonder aantrekken, maar naarmate wij verdergaan meer all-round de emoties van anderen gaan begrijpen.

Komen wij hierboven, dan is de schakering ook weggevallen. Want het doel van het streven is dan niet meer met enkelen of een groep één te zijn, maar één te zijn met de cosmos. Wij spreken daarom daar van éénkleurig licht. Het is het aanvoelen, neen, het méévoelen in de cosmos.

Vanuit al deze sferen echter kan nog gewerkt worden in lager gelegen gebieden. En dit wordt gedaan, omdat men voortdurend eigen gevoelsinhoud - vooral in de hogere sferen- wil toetsen aan een werkelijkheid, die men eens heeft gekend. Door het vergelijken- van eigen toestanden kan men n.l. komen tot een juiste waardering van het eigen wezen. En dit is een noodzaak, wil men vanuit de wereld, waarin slechts één licht bestaat, zijn eigen richting verder kiezen, zijn laatste binding met anderen opofferen en daarvoor in de plaats ervaren de éénmalige en - is ze tot stand gebracht - de eeuwige binding met het Hogere, dat het persoonlijk contact begint uit te sluiten.

Vanuit deze laatste sfeer zien wij geen werkers meer, die tot andere sferen, of tot de aarde afdalen. Wel stellen zij soms uitverkorenen, die in harmonie zijn met hen, in staat hun ervaren of hun gevoel - hoe moet ik dat zeggen - met hen te delen.

De gebieden daarboven onttrekken zich aan elke redelijke beschrijving, maar ik geloof U hier in het begin althans duidelijk te hebben gemaakt, dat het leven in de sferen direct afhankelijk is van eigen bewustzijnstoestand. Dat het eigen bewustzijn voortdurend bepalend blijft voor al, maar werkelijk ook al, wat beleefd wordt, voor alle vormgeving van elke wereld, die men binnen de geest zal menen te ontdekken

Naast de sferen, die een vergroting van bewustzijn betekenen, bestaan er echter ook sferen, die een vernauwing van bewustzijn betekenen. Wanneer men in de nevelsfeer komt – zoals ik U reeds zei - is dit het punt, waarop voor een ieder de geestelijke ontwikkeling begint. Dan kan ik deze grauweheid zozeer verwerpen, dat ik verkies te dromen i.p.v. te leven. Ik sluit mij van de buitenwereld af en ik ben slechts bereid om contact op te nemen met iemand, die met mij mee droomt.

Maar mijn droom is egoïstisch en die van anderen zal noodzakelijkerwijze ook egoïstisch zijn. Wanneer twee egoïsten moeten samenwerken, zal het resultaat nooit goed zijn. Want hun belangenstrijd tegen elkaar zal de volmaaktheid van hun gezamenlijk bereiken altijd verhinderen.

Het is dan ook begrijpelijk, dat de sferen, die gevormd worden onmiddellijk onder de nevelsfeer, plaatsen zijn, die de aarde reproduceren, het stoffelijk leven reproduceren, maar met minder schoonheid. Want waar een ieder tracht in de eerste plaats zichzelf te bevredigen, zichzelf datgene te geven, wat hij belangrijk vindt - ook ten koste van anderen - zal een voortdurende strijd elke werkelijke schoonheid en perfectie uit deze werelden wegnemen.

Het is verder wel zeker, dat deze werelden soms aan plotselinge veranderingen onderhevig zijn. Zij doen ons denken aan inrichtingen, waar krankzinnigen worden verpleegd of zenuwzieken. Er zijn zeker in deze eerste lage sfeer ook ogenblikken van vrede. Ogenblikken, dat je zou zeggen: Nu wordt het normaal menselijk leven gereproduceerd met zijn zon, met zijn regen, kortom met alles, wat er bij hoort.

Maar die rust is bedriegelijk. Want dan steekt de storm op en dan wordt plotseling de rust tot een strijdtoneel. Dan tracht een ieder, die rust te beleven, Zoals hij dat belooft. De een wil regen, de ander zon. De een wil schaduw, de ander een kale vlakte. De een wil zee, de ander bos. En al die aspecten van gedachten lopen door elkaar.

Ik weet niet, of U wel eens hebt geprobeerd om gelijktijdig te luisteren naar een radio, naar iemand, die bij U in de buurt spreekt, naar een telefoon, om ondertussen nog Uw gedachten op papier te zetten met pen of schrijfmachine. Wanneer U die proef neemt, dan zult U merken, hoe gevaarlijk dit is. Want U kunt die waarden niet meer gescheiden houden. U tikt niet meer, wat Uw gedachte is, maar wat tot U gezegd wordt. En in de telefoon geeft U antwoord op hetgeen de radio zo even beweerde. Een dergelijke verwarring is in deze sferen het

Om deze sferen te helpen - dat hoort ook bij het leven in de sferen - dalen geesten, vooral uit het tweede en derde gebied van Zomerland, maar ook soms hogeren, af tot in deze werelden. Zij accepteren die, dat is noodzakelijk. Je kunt geen enkele sfeer binnendringen, tenzij je eerst bereid bent die sfeer te accepteren volgens haar eigen waardering, volgens de waardering van allen, die haar gezamenlijk hebben opgebouwd. Maar de innerlijke zekerheid, die men in deze lagere sferen niet bezit, is de kern van het wezen van een ieder, die in het licht leeft. Hierdoor bestaat een zekere veiligheid, een zekerheid tegenover mogelijke kwaadwillendheid, een onaantastbaar zijn voor wat ik het vuil en het slijk zou willen noemen van deze toestand. Aan de andere kant voldoende eenheid door de aanvaarding, om vanuit eigen zekerheid anderen te bereiken, te overtuigen misschien.

Bij lagere sferen wordt het steeds moeilijker. Want in deze eerste sfeer - en vooral in het bovenste deel daarvan - vonden wij nog gemeenschap. Die gemeenschap wordt weliswaar beperkter, treuriger en somberder, naarmate wij ons verder verwijderen van het vrije bewustzijn omtrent de waarheid, maar ze blijft nog bestaan. De daaronder liggende sfeer kent dit niet meer. Hier is het weten zozeer in zichzelf besloten, dat - ofschoon degenen, die op gelijk bewustzijnspeil leven, voor ons als groepen kenbaar zijn elk van hen zichzelf eenzaam waant.

Hier krijgen we de repeterende gedachtenbeelden: het voortdurend ondergaan van een bepaald lijden, het voortdurend bijna volbrengen van een bepaalde taak, enz. Geen van deze wezens realiseert zich, dat deze taak slechts door het ik wordt opgelegd aan het ik. Geen van hen begrijpt, dat de waarden, die zij rond zich menen te kunnen vergaren, slechts waarde kunnen hebben voor dat ik. Dat ze slechts geschapen worden door de gedachte.

In het begin doet een dergelijke sfeer - dus het dichtst bij het licht gelegen - ons nog denken aan een mens, die bezig is in een vertrek met een zekere bezigheid en deze tot vervelens toe moet herhalen. Naarmate wij dieper komen, valt de vorm meer en meer weg. Er is geen sprake meer van iets menselijks in de vormgedachte, het wordt een soort afzichtelijk, amorf monster, dat nu eens deze dan gene vorm aanneemt en dat voortdurend streeft naar het volbrengen van een menselijke taak, die niet meer te volbrengen is.

Daaronder kennen wij het gebied, dat - geloof ik, - de hel wel het dichtst nabij komt. Hierbij wordt de omgeving uiteindelijk verloochend en tracht men het ik te loochenen. Maar elke poging om het ik te loochenen betekent natuurlijk een versterking van je denken omtrent jezelf. De wereld verloochenen kun je. Daar kan je je voor afsluiten. Maar nooit voor jezelf. Vandaar dat hier eerder moet worden gesproken van giftige dampen - denkt U maar eens aan zwavelwolken, dus iets, wat onsmakelijk van kleur en geur is, dat voortdurend door elkaar draait en ademt, zonder ooit een werkelijke vorm te bereiken of zich volledig op te lossen in de, omgeving. Hiermee heb ik dan ook de duistere sferen gekarakteriseerd.

Het leven van de geest is echter - onverschillig in welke sfeer, dus in welke bewustzijnstoestand ze zich bevindt - steeds terug te brengen tot haar eenheid (enkele of meerdere malen) met de stof. Daar ligt haar vlak van referentie. Vanuit deze basis bouwt zij haar bewustzijn op. Het is dus logisch, dat alle aspecten, die wij in de menselijke psyche vinden als mogelijkheid of als werkelijkheid tijdens een leven op aarde, zich op dezelfde of zelfs sterkere wijze in de geest kunnen uiten.

De geest kan evenzeer ziek, vrolijk, blij, droevig, waanzinnig zijn, als een mens op aarde dat kan zijn. Een geest kan evenzeer trachten zelfmoord te plegen als een mens. Een geest kan ook even gelukkig zijn als een mens. En deze parallel met de menselijke wereld maakt het leven in de sferen toch ook voor de mens buitengewoon belangrijk. Want indien er een parallel is, maar bovendien het stoffelijk leven voor de geest als bron geldt van eigen toestand, dan zal

de innerlijke houding tegenover eigen toestand zich voortdurend weerspiegelen bij elk contact, dat men bereiken kan met een stoffelijke wereld. Anders gezegd: een ieder, die leeft in een wereld van onrust of haat, zal - indien hij contact kan krijgen met de aarde - daar ook onrust en onvrede zaaien.

Degene, die in haat en beperking leeft, zal trachten deze beperking algemeen te maken voor de aarde. Degeen, die tracht zichzelf te vernietigen, zal ook trachten de aarde te vernietigen. Dat wat de slechte sferen betreft. Bij de hogere sferen zal natuurlijk ieder steeds trachten de aarde – de bakermat van het eigen bewustzijn - op te trekken tot het peil van het eigen bewustzijn.

We zijn er zeker van, dat men daarin nooit zal slagen. De verschillen tussen stof en geest zijn te groot en te daadwerkelijk, om hier te kunnen gaan spreken van een mogelijkheid zelfs. Maar wij kunnen te allen tijde toch in de stof werken. Wij vanuit de geest. En U kunt vanuit de stof te allen tijde in de geest werken. Wanneer U streeft op een geestelijk terrein, of uittreedt in een geestelijke sfeer, dan doet U uiteindelijk niet veel anders dan vooruit beleven, wat U later toch moet beleven. Wanneer wij teruggrijpen naar de stof en daarin handelen, dan is het, alsof wij handelen om datgene te volbrengen, wat wij vroeger in ons aards bestaan niet konden volbrengen.

Deze factoren moogt U niet vergeten. U vooruit, indien U geestelijk gaat werken; maar wij achteruit - dus ingrijpend in ons eigen verleden - wanneer wij werken op de wereld. Dit is zo belangrijk, omdat het U hierdoor mogelijk wordt het werk van de geest, de wijze, waarop het wordt gebracht, te waarderen volgens de juiste maatstaven. De geest volbrengt op aarde datgene, wat hij vroeger niet heeft kunnen volbrengen.

De filosoof, die faalde op de wereld en in de geest een bewustwording krijgt, zal trachten zijn vroeger falen in de filosofie op aarde goed te maken. De arts, die niet kon genezen, zal op aarde gaan genezen, enz. Het is een soort eeuwige wisselwerking. Deze wisselwerking kan nu de ziens, die in de stof leeft, te stude komen, wanneer hijzelf vooruit wil streven en dus bewuster wil worden van geestelijke gaven en krachten. Dat is ook heel begrijpelijk, want de geest tracht datgene, wat zij thans weet, in haar eigen verleden vast te leggen in de stoffelijke wereld. Wanneer U streeft naar datzelfde, dus naar het opheffen van de wereld of van Uw eigen wezen tot de wereld van de geest, dan ontstaat er tussen U en die geest een eenheid. Deze eenheid is dan gebaseerd op geestelijke kwaliteiten, d.w.z. dat het zuiver bewustzijn hier meestal weinig mee te maken heeft, het onderbewustzijn iets, maar vooral de geestelijke kwaliteiten zeer veel.

Omgekeerd kunnen we zeggen, dat alles, wat in een kwade sfeer leeft en zich op aarde werpt om daar in te halen, wat men thans niet meer kan doen, zich zal richten tot de zuiver stoffelijke factoren. Dus is de geest voor U in de eerste plaats een stoffelijke leidsman, vraag U dan af: waarom. Zeg tegen Uzelf: Ziet, deze wil mij brengen tot het verbeteren van handelingen, die hijzelf vroeger fout heeft gesteld. Maar is de uiteindelijke strekking daarvan materiëel, dan moet ik ook aannemen, dat deze geest nog slechts een materiële belangstelling kent. En dit is voor mij het bewijs, dat zij niet behoort tot de werkelijk lichte sferen. Begrijpt U?

Gebruik maken van deze maatstaf zal ongetwijfeld U allen een werken met de geest, een streven dus in contact met andere werelden. vergemakkelijken. Want deze factoren komen altijd te voorschijn. De behoefte naar een stoffelijke verwerkelijking is voor de geest uit het halfduister of het duister de gespleten voet, die altijd wordt getoond, bewust of onbewust. De mooiste woorden blijken uiteindelijk te slaan op zuiver stoffelijke dingen. Is het omgekeerde het geval, dan kunt U aannemen, dat hier een hoger geestelijk doel wordt nagestreefd.

Wij kunnen hier slechts één uitzondering maken: Wanneer de directe geesten van de chaos tot U spreken, dan is ook hun spreken geestelijk; want zij wensen een vernietiging van de stof evenzeer als een vernietiging van de geest. En indien de stof vernietigd wordt, zal de geest niet meer bewust kunnen worden.

Denkt U aan hetgeen toegeschreven wordt aan de opstandige Lucifer in Genesis. Hij kan het niet aanvaarden, dat deze aarde een tuin is, waarin mensen wonen, die aan hem gelijk zijn.

Zijn haat is niet in de eerste plaats tegen de mensen. De mensen zijn de oorzaak van zijn haat tegen de wereld. Dat hij de mens daarbij haat is secundair. Want de mens is als werktuig voor hem bruikbaar en zal dus niet onmiddellijk vernietigd worden. Maar zijn wereld, de materie, moet ten onder gaan.

Daarom maakt ook de geest der duisternis zelve gebruik van bepaalde geestelijke factoren. Maar ook hier is weer een zeker middel, om te onderkennen, dat deze invloed werkzaam is. De geest uit het duister wenst een vernietiging. Deze vernietiging maakt het hem makkelijk alles te geven, waarvan hij weet, dat door de vervulling van de daaraan verbonden consequenties en voorwaarden, dit tenslotte toch te niet zal gaan.

Een demonische geest uit het duister is guller dan de Schepper Zelve - in schijn. Zij geeft rijkelijk aan goederen en aan vermogens. Zij geeft alles, wat U begeert, zonder daarvoor de eis te stellen, dat een geestelijke bewustwording wordt bereikt. Zij geeft U vele mooie woorden om Uw eigen stoffelijke fouten te verontschuldigen. Zij geeft U niet de waarheid, maar de schijnwaarheid, die het grote gevaar is voor alle mensen.

Hiermee zou ik U allen willen verzoeken rekening te houden. U zult dan - wanneer U streeft naar het geestelijke - minder snel misleid worden door de invloed, die zegt: "Indien gij dit doet, zal ik U daarvoor de stoffelijke baten geven."

OVERGAAN

Een wereld, die ondergaat in nachtelijk duister.
Een wereld, die herrijst in wonder-licht en luister.
Een klank, die uit de eeuwigheid
doordringt tot 't diepst van je bestaan.
Een nieuwe tijd, een nieuwe jeugd,
een einde van de waan
van dood.

Overgang. Gelukkige ziel,
die daar de vlerken spreidt
en uitgaat in het lichte zijn
- een deel der eeuwigheid.
Gelukkig wie in vrijheid streeft
en gaat tot geestensfeer.
Maar ongelukkig wie verliest op aard'.
Die drukt het leed terneer.
En met een hart, bezwaard,
gaat men dan weer zijn weg.
Men kan het niet verstaan.
En toch - hoe ziet het geestesoog in vrijheid
verder gaand',
wat je in het leven lijden moest.

Overgang, dat is het loon voor streven lange tijd.
Overgang, dat is een loon, dat alle aardse tijd
maakt tot een windvlaag, die verwaait,
tot zucht, die is niet meer.
Het maakt het eigen zijn tot werkelijkheid
van licht en vreugd - en meer.
Gelukkig dan wie overgaat,
bevrijd van stoffelijk zijn;
en bevrijd de vlerken openslaat
en drinkt des levens wijn,
die brand in licht en zingt in klank.
Want wie zo overgaat,
die weet zijn Schepper dankvoor 't sterven.

Dat is de werkelijkheid van overgang. Geen lijden, tenzij lijden, dat je jezelf oplegt. Geen gebondenheid, behalve de banden, die jezelf bindt. Vrijheid, licht en vreugde, nieuwe kracht. Een weten, dat verder reikt dan het stoffelijke. Een begrip, dat in staat is de werkelijke wonderen van nieuwe werelden te bevatten. Daarom: gelukkig wie overgaat, nadat een leven werd volbracht waarin geen eigen falen de banden smeden, de geest ketenen aan de duisternis, maar die - in overgave aanvaardend het licht van het leven - zijn ware leven kan beginnen.

VRAGENGEDEELTE

- ❖ Ik zou het op prijs stellen een nadere belichting te mogen ontvangen over de involutie van de ziel. U hebt gezegd, dat de ziel zich moest uiten in de materie, toen deze zich nog in een volkomen toestand van chaos bevond. Nu is het bewustzijn van de ziel: de geest. Ik stel me voor, dat die geest aanvankelijk een neutraal krachtveld is, welke de ziel omgeeft en welke de mogelijkheid bezit ervaring op te doen, waarvoor echter vormaanneming - dus een voertuig - nodig is. Hierbij rijzen voor mij vier vragen:
 - a. Is dit eerste voertuig van ons standpunt gerekend het hoogste voertuig?

Ja, wanneer U het zó gaat zeggen, dan is het eerste voertuig de chaotische materie en zou de stof het hoogste voertuig moeten zijn. Wij kunnen dus dit niet accepteren.

Ten aanzien van de geponeerde stelling zou ik het volgende moeten opmerken: Geest is geen krachtveld, dat de ziel omgeeft, maar een reeks van veranderingen, die in de ziel wordt gegrift of vastgelegd, zodat de kracht van de ziel geuit wordt op de wijze, die door de daarin bevatte waarden uiteindelijk wordt gedefinieerd. Vandaar, dat als U zich zó uitdrukt, we dus moeten zeggen, dat de stof het hoogste voertuig is.

Ik meen, dat U allen daarvan een andere voorstelling heeft en zou dan ook willen stellen, dat niet het eerste maar het laatste voertuig het hoogste is. Het laatste voertuig is n.l. het absoluut vormloze ik net volledig bewustzijn, dat zich nog begrenst t.o.v. de omgeving, maar reeds kan komen tot een volledig aanvaarden van het Goddelijke. Hier is het voertuig kracht, reine kracht, waarin het ik zich beweegt en werkt, waarin ook de ziel dus met het ik zich beweegt en werken kan. Als resultaat zou ik zeggen: Het laatste voertuig vóór ons ingaan tot God en tevens de zuiverste vorm van ik-bewustzijn of involutie is gelegen in de uitdrukking van de ziel in kracht zonder meer, waarbij elke vormgeving teloor gaat - niet meer bestaat - en daarvoor in de plaats treedt een aanvaarden en ervaren van het totaal zijnde in zijn ware gestalte.

Ja, het is een moeilijk probleem. Want de kern blijft gelijk, de vorm breidt zich uit en neemt weer af. Wanneer U zegt "het eerste voertuig dan is dat het chaotisch stoffelijke, dat is het ongevormd stoffelijke. En nu is de kracht - in tegenstelling met het ongevormd stoffelijke - in de laatste vorm beheerst. Het verschil tussen beheerst en onbeheerst is in mijn ogen groot. Ik heb dus niet gezegd, dat het grof-stoffelijke het eerste voertuig of het hoogste voertuig is. Ik heb gezegd: het chaotisch stoffelijke is het eerste voertuig.

Het hoogste voertuig is volgens mij de beheerste kracht. En dat heb ik gedaan aan de hand van de redenering, dat het hoogste voertuig dat voertuig is, dat het werkelijk wezen van de ziel het sterkst uit, waarbij gelijktijdig de ziel zelf het minst beperkt is. Dus ik noem dit het hoogste, uitgaande van een standpunt, waarbij ik niet het verloop der vormen in de eerste plaats, maar het verloop der bewustwording in de eerste plaats aanhoud ter beoordeling. Anders moet ik nogmaals zeggen: het eerste voertuig is de ongevormde materie en is dan ook het hoogste, waar alle andere voertuigen rond de ongevormde materie en uit de ongevormde materie ontstaan zijn. In fijn-stoffelijke en ook in grof-stoffelijke vorm. Met andere woorden mijn beoordeling van het hoogste voertuig had hier dus een selectief element en was niet alleen gebaseerd op de normale kringloop van alle dingen.

En wanneer U wilt weten, wat het verschil is tussen onbeheerste chaotische stof en beheerste chaotische stof - in beide gevallen energie - dan moet ik zeggen: dat ligt hierin, dat de chaotische stof absoluut geen eigen vormende kracht bezit, terwijl de beheerste chaotische stof in zich een patroon draagt, dat bewust de vorm verwerpt a.h.w. maar in staat is elke vorm te realiseren. Dus de bewust aanwezige mogelijkheid verandert hier de waarde en wel op zeer wonderbaarlijke wijze, zou ik menen,

- ❖ b. Verder evoluerende komt de ziel uiteindelijk tot een grof-stoffelijk voertuig. Is dit in de aanvang, wat wij verkeerdelijk wel eens de levenloze stof noemen, het gesteente b.v.? (eerste levensgolf). Hoe heeft dan verder de graduële opklimming naar de 2e en 3e levensgolf (plant en dier) plaats?

Simpel gezien zo: Naarmate een meer concrete vorm wordt bereikt en ook de omgeving meer concreet is, zal een sterker ik-bewustzijn worden gevormd. Met andere woorden de geest ontwikkelt zich. Naarmate men verder afdaalt in de materie, komen echter bepaalde behoeften in de geest op, die voldaan moeten worden onder het bijbehouden van het reeds bereikte. Vandaar, dat plant zowel als dier vormen zijn, waarin de z.g. dode stof voortdurend werkzaam is en opgenomen wordt. Alleen door de samenstelling ontstaat het leven. Wij zouden dus kunnen zeggen, dat door de behoeften van de ziel om te komen tot een meer stoffelijke en

dus ook meer acute en concrete waarneming van de verschillen van eigen wezen tegenover de omgeving, zij komt tot de aanvaarding van lagere levensvormen om steeds verder indringende in de betekenis van de wereld voor haar, uiteindelijk steeds meer levende voertuigen te aanvaarden, dus. het dier.

Een vorm, die nog niet bereikt maar mogelijk is - gezien de ontwikkeling van de mens - zou zijn: een vormgeving, waarbij het eigen wezen van de geest stoffelijk, zo volledig wordt uitgedrukt, dat het totaal van haar eigen capaciteiten op aarde geuit kan worden. Dat zou dan de trap zijn, die dus even boven de mens zou staan. Ik geloof dus hiermede duidelijk te hebben gemaakt, dat inderdaad de dode stof één van de voertuiglijke vormen is geweest; dat deze voertuigen mede verwerkt worden in elk volgend voertuig; maar dat elk volgend voertuig binnen de stof een hogere ontwikkeling van het voorgaande betekende, gelijktijdig eigenschappen verwerft, die aan het voorgaande geheel vreemd waren.

- ❖ c. Moet deze overgang naar een volgende levensgolf verklaard worden uit een bewustzijnsverruiming, van het zielebewustzijn - de geest - die zich daardoor aan een hogere vorm kan aanpassen?

Ik zou het willen omdraaien. Ik zou het zo willen formuleren: Door het vergroten van het geestelijk bewustzijn zijn de mogelijkheden van de vorm niet meer voldoende, waardoor uit de geest een stuwende kracht ontstaat, die tracht haar eigen wensen, behoeften en noodzaken uit te drukken in een verdere ontwikkeling van een voertuig; zodat dan een hogere vorm ontstaat aan de hand van de behoeften van de geest, en niet omgekeerd de vergroting van bewustzijn door de reeds bestaande vorm wordt veroorzaakt. Dat geldt natuurlijk alleen in de cosmische levensgolf, waarover gesproken wordt.

- ❖ d. Nu zijn we gekomen op het punt: de mens. Tenslotte wordt de mens geboren. Maar de zuiver stoffelijke vorm hiervan met zijn genetische eigenschappen wordt door het ouderpaar verwekt en de ziel met haar ijlere voertuigen incarneert daarin. Hoe kan in dit verband verklaard worden, wat door U in de inleiding is gezegd: "Zeker is het, dat naarmate het geestelijk bewustzijn verder openbloeit, het eigen vermogen tot bewuste beheersing van en de uiting in de stof steeds groter wordt"?

Op het ogenblik, dat het eigen voorstellingsvermogen en de eigen geesteskracht plus de eigen wil sterk genoeg zijn in de geest, zal zij in de stof - ongeacht de oorspronkelijke genetische eigenschappen hiervan - de stof dwingen haar eigen gestalte te aanvaarden.

U heeft wel eens horen spreken over transponeren en uiteindelijk ook transformeren. Transponeren betekent het brengen van kwaliteiten op een hogere trap, transformeren het omvormen. Deze twee mogelijkheden heeft de bewuste geest - of de reeds zeer bewuste geest - in de stof. Als bewijs zou ik daarvoor willen aanhalen, dat men alleen door suggestie - hypnose dus - in staat is bij mensen karaktereigenschappen aanmerkelijk te veranderen. Dat men in staat is om bepaalde bewustzijnstoestanden te verhinderen dan wel zeer te versterken. Dat men in staat is om elke tendenz die als mogelijkheid ligt binnen een mens, versterkt te uiten, of te remmen.

Het feit, dat een hypnotiseur dit reeds kan doen, alleen door zijn superioriteit t.o.v. het stoffelijk wezen - niet t.o.v. de geest - doet ons begrijpen, dat de kracht van een ontwikkelde geest, die weet wat zij wil, evenzeer in staat is om aan een lichaam een groot aantal veranderingen van het oorspronkelijk genetisch systeem a.h.w. toe te voegen. De normale door genen gevormde kwaliteiten zullen dan dus gewijzigd worden naar de behoeften van de geest. En zij zal zich uiten op de door haar verlangde manier.

Verder moeten wij niet vergeten, dat de bewuste geest reeds in staat is een voertuig te kiezen, dat althans als mogelijkheid het totaal van de ontwikkelingen in zich draagt, die zij begeert. Dus de geest is zeer zeker niet gebonden aan de ouders in die zin, dat zij dat lichaam dan maar te aanvaarden heeft.

Wat dat betreft zou ik er ook nog op willen wijzen, dat u zelf alleen reeds door voortdurends training en gewoonten een reeks van Uw lichamelijke kwaliteiten kunt veranderen, kunt verscherpen, en dat daarmee gelijktijdig ook een verandering van karakter gepaard gaat. Een sport-training kan b.v. behalve het lichaam ook vaak het karakter stalen en zelfs veranderen en ontwikkelen. Als U zich hierop baseert zult U dus zien, dat hetgeen in de inleiding gezegd werd, volledig juist is en niets te maken heeft met het geboren worden in een lichaam zonder te weten, wat dit lichaam is en zonder het vermogen te hebben dit lichaam ook maar enigszins te beïnvloeden. Dat is een toestand van ónbewustheid; dat is de dierlijke mens, die dit ondergaat.

❖ Dus een na-geboortelijk effect?

Dat is lang niet noodzakelijk. Wanneer de geest sterk genoeg is, dan werkt ze pre-nataal vanaf de derde maand, dus vóór-geboortelijk. Ze kan reeds voor de geboorte bepaalde wijzigingen tot stand brengen. En wanneer ze sterk genoeg is, kan ze zelfs in het moederlichaam veranderingen tot stand brengen, waardoor de

toegevoerde voedingsstoffen voor deze geest bij de bouw van het lichaam bijzonder bruikbaar zijn. Dus ik zou dit niet willen zien als een effect van een volwassene, maar als een proces, dat beginnen kan - niet moet - op het ogenblik der bevruchting.